

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут права та гуманітарних наук
Кафедра правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних
дисциплін

08-01-17М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Організаційні та правові засади
запобігання і протидії корупції в Україні» для здобувачів вищої
освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Правоохоронна діяльність»
спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІ права та
гуманітарних наук
Протокол № 9
від 20 травня 2026 р.

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни **«Організаційні та правові засади запобігання і протидії корупції в Україні»** для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Гришко В. І., Вікторчук М. В., Вознюк С. С. Рівне : НУВГП, 2026. 29 с.

Укладачі: Гришко Вікторія Іванівна, к.пед.н., доцент, доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін. Член робочої групи з фахового рецензування навчальної дисципліни «Доброчесність та антикорупція для педагогічних працівників». Наказ НАЗК №336/25 від 17.11.2025 р.;

Вікторчук Марія Василівна, к.ю.н., головний спеціаліст першого відділу Управління проведення повних перевірок Національного агентства з питань запобігання корупції;

Вознюк С. С., асистент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Гришко Вікторія Іванівна, к.пед.н., доцент, завідувач кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін.

Керівник групи
забезпечення спеціальності к.ю.н. Рогозіннікова К. С.

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри
Протокол № 12 від «19» травня 2026 року

© В. І. Гришко, М. В. Вікторчук,
С. С. Вознюк, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Передмова	4
ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА	6
1.1 Опис освітньої компоненти	6
1.2. Тематика практичних занять	9
1.3. Критерії та шкала оцінювання	11
2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	13
3. Самостійна робота	23
4. Індивідуальні науково-дослідні завдання	24
5. Рекомендована література	26

Передмова

Корупція в Україні залишається одним із найбільш складних і водночас небезпечних соціально-правових явищ, що негативно впливає на функціонування державних інститутів, ефективність публічного управління та рівень довіри суспільства до влади. Її поширення створює суттєві перешкоди для економічного розвитку, реалізації прав і свобод людини, а також утвердження принципів законності, прозорості та підзвітності.

У сучасних умовах, що характеризуються реформуванням сектору безпеки і правопорядку, активними євроінтеграційними процесами та потребою підвищення результативності антикорупційної діяльності, особливого значення набуває комплексний підхід до запобігання та протидії корупції. Для майбутніх працівників правоохоронних органів важливо не лише виявляти та документувати корупційні правопорушення і притягувати винних до відповідальності, а й ефективно застосовувати превентивні заходи, спрямовані на усунення причин і умов виникнення корупції.

Навчальна дисципліна «Організаційні та правові засади запобігання і протидії корупції в Україні» орієнтована на формування у здобувачів вищої освіти глибокого розуміння природи корупції, її основних проявів і наслідків, а також сучасних інструментів її попередження. Вона покликана забезпечити підготовку фахівців у галузі права, здатних ефективно застосовувати антикорупційне законодавство, аналізувати корупційні ризики та брати участь у формуванні й реалізації антикорупційної політики.

Метою вивчення дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють системними знаннями щодо організаційних і правових засад запобігання та протидії корупції, а також практичними навичками застосування

відповідних правових норм. Важливим аспектом є формування компетентностей, що дозволяють ефективно вирішувати професійні завдання у сфері виявлення, оцінки та мінімізації корупційних ризиків.

До основних завдань дисципліни належить: опанування теоретичних засад запобігання і протидії корупції; аналіз чинного антикорупційного законодавства та механізмів його реалізації; вивчення системи органів, уповноважених на здійснення антикорупційної діяльності; ознайомлення з міжнародними стандартами та кращими практиками у цій сфері; формування навичок розробки антикорупційних програм і проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів; розвиток умінь виявляти та оцінювати корупційні ризики у професійній діяльності.

Таким чином, вивчення цієї дисципліни сприяє формуванню у майбутніх фахівців не лише професійних знань і практичних навичок, але й високих стандартів доброчесності, правової культури та відповідальності, що є необхідною умовою для ефективно протидії корупції та зміцнення правової держави.

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1 Опис освітньої компоненти

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності спеціальності:

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.

СК4. Спроможність організувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.

СК7. Здатність ефективно здійснювати правове виховання молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок.

СК8. Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань.

СК10. Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК12. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних, спеціальної техніки, оперативних та оперативнотехнічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

СК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.

СК17. Здатність використовувати основні способи забезпечення законності і дисципліни в діяльності правоохоронних органів; попереджувати, запобігати та виявляти корупційні прояви.

СК18. Здатність здійснювати координацію та взаємодію правоохоронних органів та недержавних суб'єктів правоохоронної діяльності.

Результати навчання:

PH2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

PH3. Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність.

PH5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

PH15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

PH19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

PH21. Запобігати виникненню корупційних діянь, протидіяти проявам корупції і усувати наслідки правопорушень, пов'язаних з корупцією.

PH22. Розуміти завдання, систему, структуру суб'єктів недержавної правоохоронної діяльності; здійснювати координацію та взаємодію правоохоронних органів з громадянами, органами місцевого самоврядування, іншими державними та недержавними органами.

1.2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин д.ф./з.ф.	Оцінка, балів
Модуль 1. Теоретико-правові засади запобігання та протидії корупції в Україні		8/2	40
1.	Тема 1. Теоретичні засади запобігання та протидії корупції	2/0	5
2.	Тема 2. Нормативно-правова основа запобігання і протидії корупції в Україні	2/0	5
3.	Тема 3. Суб'єкти запобігання і протидії корупції в Україні	2/1	5
4.	Тема 4. Гласність та прозорість заходів щодо запобігання і протидії корупції	2/1	5
5.	Модульний контроль 1		20
Модуль 2. Заходи запобігання та протидії корупції в Україні		12/8	60
6.	Тема 5. Заходи запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням	4/2	5/5/
7.	Тема 6. Спеціальні заходи запобігання і протидії корупції в Україні	4/2	5/5
8.	Тема 7. Контрольно-наглядова діяльність органів прокуратури за дотриманням законодавства у сфері запобігання та протидії корупції	2/2	5

9.	Тема 8. Відповідальність за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень	2/2	5
10.	Модульний контроль 2		20
11.	Індивідуальна робота		10
	Всього:	20/10	100

Підготовка до практичного заняття повинна включати:

1. Опрацювання лекційного матеріалу за темою заняття.
2. Опрацювання нормативних актів та юридичної практики за темою заняття.
3. Опрацювання методичних, наукових та літературних джерел за темою заняття.
4. Підготовка завдань в рамках самостійної роботи студентів за темою заняття.

Поточний контроль знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Організаційні та правові засади запобігання і протидії корупції в Україні » проводиться у формах:

- усної відповіді (студент відповідає на питання викладача в усній формі);
- письмової відповіді (студент виконує завдання або пише відповіді на питання письмово);
- підготовки рефератів, доповіді з презентацією;
- роботи в групах, дискусій;
- розв'язування ситуативних задач;
- моделювання професійного середовища.

Для отримання додаткових балів студент, за узгодженням з викладачем може виконувати додаткові завдання наукового характеру (написання наукових тез, підготовка доповіді на конференції, написання наукової статті тощо).

1.3. Критерії та шкала оцінювання

Основні критерії, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені силабусом;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів;

- своєчасність виконання;

- дотримання вимог до оформлення.

Критерії оцінювання практичних завдань

(у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або

розрахункового характеру, порушені терміни виконання та вимоги до оформлення;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки, порушені терміни

виконання та вимоги до оформлення;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки

(висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

*у разі колективного виконання завдань передбачається розподіл балів між виконавцями

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1

Теоретико-правові засади запобігання та протидії корупції в Україні

Тема 1. Теоретичні засади запобігання та протидії корупції

План заняття

1. Сутність корупції та генеза форм корупційних правопорушень.
2. Причини та наслідки поширення корупції в Україні.
3. Система принципів запобігання і протидії корупції.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність корупції як соціально-правового явища?
2. Які ознаки відрізняють корупційні правопорушення від інших видів правопорушень?
3. Що розуміється під генезою корупції та які історичні етапи її розвитку можна виділити?
4. Які основні форми прояву корупції існують у сучасному суспільстві?
5. Які основні причини виникнення та поширення корупції в Україні?
6. Що таке принципи запобігання і протидії корупції?

Завдання до теми:

1. Проаналізуйте різні наукові підходи до визначення поняття «корупція». Визначте спільні та відмінні риси у трактуванні цього явища та сформулюйте власне визначення.
2. Ознайомтеся з умовною ситуацією: посадова особа органу місцевого самоврядування приймає рішення в інтересах приватної компанії, з якою має особисті зв'язки. Визначте, чи містить ця ситуація ознаки корупції. Обґрунтуйте відповідь із посиланням на законодавство.

3. Порівняйте основні форми корупційних правопорушень (хабарництво, зловживання владою, конфлікт інтересів). Визначте їх спільні та відмінні характеристики.

Література: Основна - 2, 3, 7, 9. Допоміжна - 2, 3, 5.

Тема 2. Нормативно-правова основа запобігання і протидії корупції в Україні

План заняття

1. Історія розвитку антикорупційного законодавства в Україні.
2. Організаційні засади управлінської діяльності органів державної влади щодо запобігання і протидії корупції.
3. Інформаційно-аналітичне забезпечення запобігання і протидії корупції в Україні.
4. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії корупції.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні етапи розвитку антикорупційного законодавства в Україні можна виокремити?
2. Які ключові нормативно-правові акти визначають сучасну антикорупційну політику України?
3. У чому полягають особливості становлення антикорупційного законодавства після здобуття незалежності України?
4. Які органи державної влади здійснюють запобігання і протидію корупції в Україні та які їх основні повноваження?
5. У чому полягають організаційні засади управлінської діяльності щодо протидії корупції?
6. Яку роль відіграє інформаційно-аналітичне забезпечення у системі запобігання і протидії корупції?
7. Які основні міжнародні стандарти та документи регулюють питання протидії корупції?
8. Як міжнародний досвід впливає на формування та вдосконалення антикорупційної політики в Україні?

Завдання до теми:

1. Складіть схему системи органів, що здійснюють запобігання і протидію корупції в Україні, із зазначенням їх основних повноважень та функцій. Визначте, як між ними здійснюється взаємодія.

2. Ознайомтеся з одним із міжнародних антикорупційних документів та порівняйте його положення з українським законодавством. Визначте спільні риси та відмінності, а також можливі напрями вдосконалення національної антикорупційної політики.

3. Розв'яжіть задачу:

До центрального органу виконавчої влади надійшла інформація про можливі порушення антикорупційного законодавства одним із його територіальних підрозділів. Зокрема, йдеться про неналежне ведення електронних декларацій та можливе приховування відомостей про доходи посадових осіб. Водночас відсутня належна взаємодія між підрозділами, відповідальними за внутрішній контроль і моніторинг.

1) Визначте, які органи державної влади повинні бути залучені до перевірки цієї інформації.

2) Окресліть порядок дій щодо організації перевірки та інформаційно-аналітичного забезпечення цього процесу.

3) Запропонуйте заходи для покращення координації між підрозділами та підвищення ефективності антикорупційного контролю.

4) Визначте, які міжнародні стандарти можуть бути застосовані у цій ситуації.

Література: Основна - 1, 2, 3, 4, 9, 11. Допоміжна - 2, 6, 9, 10.

Тема 3. Суб'єкти запобігання і протидії корупції в Україні

План заняття

1. Система суб'єктів у сфері запобігання і протидії корупції.

2. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.

3. Правовий статус Національного антикорупційного бюро України.

4. Спеціалізована антикорупційна прокуратура в системі суб'єктів запобігання і протидії корупції в Україні.

5. Правовий статус викривачів корупції в Україні, гарантії їх захисту та відповідальність.

6. Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача корупції.

Питання для самоконтролю:

1. Які суб'єкти входять до системи запобігання і протидії корупції в Україні та як класифікуються їх повноваження?

2. У чому полягає правовий статус та основні функції Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК)?

3. Які завдання, повноваження та особливості діяльності Національного антикорупційного бюро України (НАБУ)?

4. Яке місце займає Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) у системі антикорупційних органів та які її функції?

5. Хто такі викривачі корупції та які гарантії їх правового захисту передбачені законодавством України?

6. Який порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача корупції та які етапи цього процесу?

Завдання до теми:

1. Вирішіть ситуативне завдання:

Державний службовець повідомив про факт корупції у своєму органі, після чого зазнав тиску з боку керівництва. Визначте, які гарантії захисту передбачені для викривача, які органи повинні реагувати на такі дії та які кроки має вжити особа для захисту своїх прав.

2. Складіть порівняльну таблицю повноважень НАЗК, НАБУ та САП. Визначте їх спільні та відмінні функції, а також особливості взаємодії між цими органами.

3. Опишіть алгоритм дій уповноважених органів після отримання повідомлення про корупцію від викривача: від

реєстрації повідомлення до прийняття рішення за результатами перевірки. Визначте можливі проблемні аспекти цього процесу.

Література: Основна - 3, 5, 6, 8, 9, 10. Допоміжна - 1, 3, 4, 10,11.

Тема 4. Гласність та прозорість заходів щодо запобігання і протидії корупції

План заняття:

1. Поняття взаємодії суб'єктів у сфері запобігання і протидії корупції, її види, форми та принципи.
2. Правові засади участі громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції.
3. Інформування громадськості про заходи щодо запобігання і протидії корупції.

Питання для самоконтролю:

1. Чому ефективна взаємодія між суб'єктами антикорупційної діяльності є необхідною умовою зниження рівня корупції?
2. Які фактори впливають на ефективність співпраці між державними органами у сфері протидії корупції?
3. Які переваги та ризики залучення громадськості до антикорупційної діяльності?
4. Які наслідки може мати недостатній рівень інформування громадськості про антикорупційні заходи?

Завдання до теми:

1. Громадська організація отримала інформацію про можливі корупційні порушення в діяльності місцевого органу влади та вирішила оприлюднити її у ЗМІ. Визначте, які правові механізми вона може використати для перевірки інформації, які органи слід залучити та які ризики можуть виникнути при оприлюдненні таких даних.
2. Оцініть ефективність існуючих механізмів інформування громадськості про антикорупційну діяльність

(офіційні сайти, звіти, публічні заходи і т.п.). Визначте їх недоліки та запропонуйте інноваційні підходи до підвищення прозорості та залучення громадян.

3. Заповніть таблицю «Принципи взаємодії суб'єктів у сфері запобігання і протидії корупції», розкривши зміст кожного принципу, навівши приклади його застосування та визначивши його значення.

Принцип	Зміст	Приклад застосування	Значення
Законності			
Прозорості			
Взаємодії			
Відповідальності			
Підзвітності			
Участі громадянськості			

Література: Основна - 3, 10, 13. Допоміжна - 8, 10.

МОДУЛЬ 2.

Заходи запобігання та протидії корупції в Україні

Тема 5. Заходи запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням

План заняття

1. Обмеження щодо суб'єктів відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

2. Електронне декларування в системі заходів запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.

3. Порядок проведення повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави та місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю:

1. Які категорії осіб прирівнюються до суб'єктів, уповноважених на виконання функцій держави?
2. У чому полягає різниця між адміністративною та кримінальною відповідальністю за корупційні правопорушення?
3. Які основні принципи функціонування системи електронного декларування?
4. Які строки подання декларацій для різних категорій суб'єктів?
5. Які наслідки подання недостовірних відомостей у декларації?
6. Які органи уповноважені здійснювати контроль та перевірку декларацій?
7. Які підстави для початку повної перевірки декларації?
8. Які права має декларант під час проведення перевірки?

Завдання до теми:

1. Охарактеризуйте основні етапи повної перевірки декларації та поясніть, на якому з них найчастіше виявляються порушення і чому.
2. Проаналізуйте, які джерела інформації можуть використовуватись для перевірки декларацій та оцініть їхню достовірність і доступність.
3. Ситуаційне завдання:
Посадова особа місцевого самоврядування не подала щорічну декларацію у встановлений строк, пояснюючи це технічними проблемами. Проаналізуйте ситуацію:
 - чи настає відповідальність у цьому випадку;
 - які обставини можуть бути враховані;
 - який вид відповідальності можливий.

Література: Основна - 5, 7, 14. Допоміжна - 1, 7, 12.

Тема 6. Спеціальні заходи запобігання і протидії корупції в Україні

План заняття

1. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

2. Антикорупційна експертиза проектів нормативних актів.

3. Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.

4. Заборона на одержання послуг і майна органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю:

1. Які саме відомості підлягають з'ясуванню під час перевірки кандидата на посаду?

2. Які органи беруть участь у проведенні такої перевірки та яку інформацію вони надають?

3. Як співвідносяться результати спеціальної перевірки з рішенням про призначення особи на посаду?

4. Хто має право ініціювати проведення антикорупційної експертизи?

5. Які можуть бути наслідки ігнорування висновків експертизи?

6. Які внутрішні механізми контролю можуть впроваджуватися в юридичних особах для мінімізації корупційних ризиків?

7. Яка відповідальність може наставати для юридичних осіб за корупційні правопорушення їхніх працівників?

Завдання до теми:

1. Складіть перелік документів та відомостей, які подаються для проведення спеціальної перевірки кандидата на посаду.

2. Складіть таблицю з видами відповідальності за порушення антикорупційного законодавства та прикладами їх застосування.

3. У проєкті нормативно-правового акта передбачено, що рішення про надання дозволу приймається посадовою особою «на власний розсуд» без чітких критеріїв. Визначте:

- чи містить дана норма умови, що сприяють корупції;
- які ризики це створює;

- як можна вдосконалити норму.

Література: Основна - 6, 11, 14. Допоміжна - 7, 11.

Тема 7. Контрольно-наглядова діяльність органів прокуратури за дотриманням законодавства у сфері запобігання та протидії корупції

План заняття

1. Контроль прокурора за дотриманням антикорупційного законодавства.
2. Нагляд прокурора за дотриманням законів під час досудового розслідування корупційних або пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень.
3. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції.

Питання для самоконтролю:

1. Які повноваження прокурора забезпечують дотримання антикорупційного законодавства в державі?
2. У чому полягає різниця між контролем прокурора та його наглядом у кримінальному провадженні?
3. Які інструменти використовує прокурор для забезпечення законності під час досудового розслідування корупційних правопорушень?
4. Які процесуальні рішення прокурор може приймати під час нагляду за досудовим розслідуванням?
5. Які форми міжнародного співробітництва застосовуються у сфері запобігання і протидії корупції?
6. Яке значення має міжнародна взаємодія для ефективного розслідування та запобігання корупційним правопорушенням?

Завдання до теми:

1. Порівняйте функції контролю та нагляду прокурора, визначивши їх спільні та відмінні риси (у вигляді таблиці).

2. Визначте основні проблеми міжнародного співробітництва у сфері протидії корупції та запропонуйте шляхи їх вирішення.

3. Визначте та опишіть основні гарантії законності під час здійснення прокурорського нагляду.

Література: Основна - 12, 13. Допоміжна - 3, 4.

Тема 8. Відповідальність за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень

План заняття

1. Види відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

2. Поняття та види корупційних правопорушень.

3. Відповідальність за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації: практичні аспекти притягнення до відповідальності.

4. Усунення наслідків корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні види юридичної відповідальності застосовуються за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення?

2. Які умови необхідні для притягнення особи до відповідальності за подання недостовірних відомостей у декларації?

3. Які обставини враховуються при визначенні ступеня відповідальності за декларування недостовірної інформації?

4. Які правові механізми застосовуються для усунення наслідків корупційних правопорушень?

5. Які органи уповноважені встановлювати факт подання недостовірних деклараційних даних?

6. Які ознаки свідчать про умисний характер подання недостовірних відомостей у декларації?

Завдання до теми:

1. Визначте порядок відшкодування шкоди, завданої внаслідок корупційних дій.

2. Сформулюйте перелік ознак, за якими можна визначити подання недостовірних відомостей у декларації.

3. Заповніть таблицю «Види відповідальності за корупційні правопорушення»:

Вид відповідальності	Підстава застосування	Суб'єкти	Санкції (приклади)
Кримінальна			
Адміністративна			
Дисциплінарна			
Цивільно-правова			

Література: Основна - 1, 4, 7, 8, 9. Допоміжна - 1, 6, 12.

3. Самостійна робота

Самостійна підготовка здобувачів вищої освіти у межах вивчення навчальної дисципліни «Організаційні та правові засади запобігання і протидії корупції в Україні» є важливим елементом формування професійної компетентності майбутніх фахівців спеціальності «Правоохоронна діяльність». Вона спрямована на поглиблення теоретичних знань щодо сутності, причин і форм прояву корупції, а також на опанування сучасних механізмів її запобігання, виявлення та ефективної протидії. Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню здобувачами освіти матеріалу з навчальної дисципліни «Організаційні та правові засади запобігання і протидії корупції в Україні» та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;

- підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання завдань по темах практичних занять;

- підготовка письмових відповідей на питання для самопідготовки;
- робота в інформаційних мережах;
- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування та обговорення доповідей, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності здобувачів освіти в межах сесійного періоду.

4. Індивідуальні науково-дослідні завдання

Однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи є індивідуальна робота здобувачів освіти. Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Організаційні та правові засади запобігання і протидії корупції в Україні » може включати:

- написання наукових статей, тез наукових доповідей, рефератів та їх презентація на семінарських заняттях;
- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, наукових засіданнях, науково-практичних семінарах, колоквіумах тощо;
- анотацію прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз законодавства України;
- розробка мультимедійних презентацій у вигляді спеціально підготовленого слайд-шоу, де матеріал подається у вигляді схем, діаграм, статистичних даних тощо.

Вибір видів індивідуальної роботи здійснюється студентом за власними інтересами та попереднім узгодженням з викладачем.

Тематику та форму індивідуальної роботи студент отримує на початку навчального семестру і здає роботу у визначені строки. Організацію, контроль та оцінювання якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник. Індивідуальна робота подається на кафедру для перевірки до початку екзаменаційної сесії.

Теми для виконання індивідуального науково-дослідного завдання

1. Поняття корупції та її основні ознаки.
2. Історичні передумови виникнення корупції та її еволюція.
3. Причини поширення корупції в Україні: соціально-економічний аспект.
4. Наслідки корупції для держави та суспільства.
5. Принципи запобігання та протидії корупції: зміст та значення.
6. Формування антикорупційного законодавства в Україні.
7. Система нормативно-правових актів у сфері протидії корупції.
8. Роль міжнародних стандартів у формуванні антикорупційної політики України.
9. Інформаційно-аналітичне забезпечення протидії корупції.
10. Система суб'єктів запобігання корупції в Україні.
11. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.
12. Повноваження та діяльність Національного антикорупційного бюро України.
13. Місце Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у системі антикорупційних органів.
14. Правовий статус викривачів корупції та гарантії їх захисту.
15. Механізм перевірки повідомлень викривачів корупції.
16. Принципи прозорості та відкритості у сфері запобігання корупції.
17. Участь громадськості у запобіганні корупції: форми та значення.
18. Роль правоохоронних органів у викритті корупції.
19. Електронне декларування як інструмент запобігання корупції.
20. Повна перевірка декларацій: процедура та проблемні питання.
21. Обмеження для осіб, уповноважених на виконання функцій держави.

22. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів.
23. Обмеження щодо отримання подарунків у публічній службі.
24. Контроль прокурора у сфері протидії корупції.
25. Нагляд прокурора під час досудового розслідування корупційних правопорушень.
26. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби з корупцією.
27. Поняття та види корупційних правопорушень.
28. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення.
29. Відповідальність за подання недостовірних відомостей у декларації.
30. Механізми усунення наслідків корупційних правопорушень.

5. Рекомендована література

Основна література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) : Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-Х. Дата оновлення: 11.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (укр/рос) : Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 31.10.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text.
3. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
4. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 17.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
5. Левчук А. О. Адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією : дис. ... д-ра філософії за спеціальністю «Право» : 081 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2021. 260 с.

6. Міновський В. В. Національна поліція України як суб'єкт запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Науково-дослідний інститут публічного права, Дніпровський державний університет внутрішніх справ. Київ, 2024. 243 с.

7. Організаційні та правові засади запобігання і протидії корупції в Україні : курс лекцій (для студентів, курсантів, слухачів магістратури, аспірантури, ад'юнктури та підвищення кваліфікації) / В. Д. Гвоздецький, А. О. Левчук, А. О. Ляш, Ю. І. Мельничук, В. І. Цимбалюк. Рівне : Національний університет водного господарства та природокористування, 2021. 200 с.

8. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-VIII. Дата оновлення: 08.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

9. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 07.02.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

10. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. Дата оновлення: 25.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

11. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#Text>.

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. Дата оновлення: 03.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Становлення антикорупційної юстиції в Україні : монографія / І. О. Білоус та ін. ; за заг. ред. О. О. Кравчука, С. М. Мойсака. Київ : ВАІТЕ, 2024. 340 с.

14. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми : монографія . Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 444 с.

Допоміжна література:

1. Бондаренко О. С. Концепція кримінально-правової протидії корупції : монографія. Суми : СумДУ, 2021. 472 с.

2. Ващенко С., Ярошук Я., Бобровнік Ю. Антикоруційна стратегія України: виклики та перспективи в умовах євроінтеграції. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2025. Вип. 12. С. 46–52. URL: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-12-46-52>.

3. Вікторчук М. В., Полюхович М. М. Становлення та розвиток антикорупційного законодавства в Україні. *Вісник Луганського навчально-наукового інституту імені Е. О. Дідоренка*. 2023. Вип 4. С 139–152.

4. Гречко О. В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів протидії корупції в Україні : дис. ... д-ра філософії в галузі права : 081. Харків, 2024. 180 с.

5. Дем'янчук В. В., Сидоренко В. В., Добренька Н. В. Дискусійні теоретичні аспекти протидії корупційним діям в умовах воєнного стану в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Вип. 3. С. 314–318. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.53>.

6. Дрозд В. Г., Дрозд О. Ю., Журавльов Д. В., Петков В. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення: законодавство, актуальна судова практика, коментарі, роз'яснення, міжнародний досвід : збірник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 442 с.

7. Корнієць П. Ю. Адміністративно-правові засади запобігання і протидії корупції в Національному антикорупційному бюро України : дис. ... д-ра філософії зі спеціальності «Право» : 081 / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2023. 270 с.

8. Кулик К. Д. Відкритість і прозорість діяльності органів влади як невід'ємний елемент запобігання корупції в Україні під час дії воєнного стану. **Науковий вісник Ужгородського національного університету**. 2025. Т. 4, Вип. 91. С. 106–110. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.13>.

9. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії корупції : монографія / В. Л. Ортинський та ін. ; за ред. К. Б. Марисюка. Київ : Людмила, 2021. 111 с.

10. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» : станом на 27.12.2024 р. / за заг. ред. І. М. Копотуна. Київ : Центр навчальної літератури, 2024. 644 с.

11. Расюк Е. В. Проблемні питання взаємодії спеціальних суб'єктів запобігання корупції під час здійснення заходів з протидії корупційній злочинності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. № 70. С. 435–443. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.70>.

12. Шило С. М. Особливості застосування законодавства щодо запобігання корупції в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. Вип. 74. Ч. 2. С. 86–93.

13.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>

2. Сайт Національного ветикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/>

3. Сайт Вищого антикорупційного суду. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>

4. Сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>